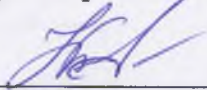

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Кафедра техногенно-екологічної безпеки
та охорони праці

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту економіки та
менеджменту

І. Б. Запукхляк
«31» серпня 2022р.

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Бакалавр

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр і назва)

освітньо-професійна
програма

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

вид дисципліни

обов'язкова

Робоча програма дисципліни «Основи охорони праці» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник:

доц, кафедри техногенно-екологічної безпеки та охорони праці, к.б.н., доцент

Г. Д. Лялюк-Вітер

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри техногенно-екологічної безпеки та охорони праці

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри техногенно-екологічної безпеки та охорони праці

В. Г. Погребняк

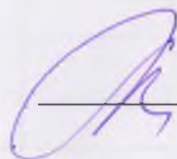
Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри підприємництва та маркетинг

І. В. Перезовова

Гарант освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

С. А. Побігун

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Основи охорони праці» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 8		Семестр _____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	30	10	30	10		
лекційні заняття	16	6	16	6		
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	-		-			
лабораторні заняття	14	4	14	4		
Самостійна робота, год, у т.ч.	60	80	60	80		
виконання курсового проекту (роботи)	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	7	12	7	12		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	15	30	15	30		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	-	-	-	-		
підготовка звітів з лабораторних робіт	8	8	8	8		
підготовка до екзамену	30	30	30	30		
Форма семестрового контролю	Іспит		Іспит			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення дисципліни є надання знань, умінь, студентів компетентностей для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і компетентностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених стандартом вищої освіти України для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема:

Загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахових:

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Результати навчання дисципліни деталізують такі програмні результати навчання, передбачені стандартом вищої освіти України для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема:

ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифри модулів (М), змістовних модулів (ЗМ), та навчальних елементів (НЕ)	Модулі, змістовні модулі, навчальні елементи	Обсяг лекційних занять, год.	Література
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	16	1-21
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці.	6	
НЕ 1.1	Загальні положення курсу. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці (ОП). Державне управління охороною праці.	2	
НЕ 1.2	Навчання з питань ОП. Нагляд і контроль за ОП. Відповідальність за порушенням вимог щодо ОП.	2	
НЕ 1.3	Виробничий травматизм. Розслідування та облік нещасних випадків і професійних захворювань на підприємствах та організаціях. Класифікація причин виробничого травматизму. Методи аналізу виробничого травматизму	2	
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	8	
НЕ 2.1	Загальні поняття фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Мікроклімат виробничих приміщень. Загальні поняття фізіології праці та виробничої санітарії. Класифікація виробничих небезпечних і шкідливих факторів. Метеорологічні умови та їх вплив на організм людини. Нормування параметрів мікроклімату. Повітря робочої зони. Загальні поняття про шкідливі речовини. Гігієнічне нормування шкідливих речовин. Основні заходи покращення умов праці.	2	
НЕ 2.2	Вентиляція виробничих приміщень. Призначення і види вентиляції. Розрахунок необхідного повітрообміну. Природна та штучна вентиляція. Кондиціонування повітря.	1,5	
НЕ 2.3	Освітлення виробничих приміщень. Значення та види освітлення. Основні світлотехнічні показники. Природне та штучне освітлення. Нормування освітлення виробничих приміщень.	1,5	
НЕ 2.4	Шум. Класифікація шумів. Нормування шуму. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шумів.	0,5	
НЕ 2.5	Вібрація. Основні фізичні параметри. Класифікація та нормування вібрації.	0,5	
НЕ 2.6	Іонізуючі та електромагнітні випромінювання. Поняття про іонізуюче випромінювання. Джерела виникнення. Класифікація та дози іонізуючих випромінювань. Нормування іонізуючих випромінювань та захист від них. Електромагнітні випромінювання.	2	
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	1	
НЕ 3.1	Електробезпека. Дія струму на організм людини. Фактори, які впливають на наслідки ураження струмом. Класифікація приміщень за ступенем ураження електричним струмом.	1	

Шифри модулів (М), змістовних модулів (ЗМ), та навчальних елементів (НЕ)	Модулі, змістовні модулі, навчальні елементи	Обсяг лекційних занять, год.	Література
	Причини електротравматизму. Методи та засоби захисту від ураження електричним струмом.		
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	1	
НЕ 4.1	Основи пожежної безпеки. Суть процесу горіння. Класифікація видів горіння. Основні причини виникнення пожеж. Способи і засоби гасіння пожеж.	1	

Всього: Модуль1 – змістових модулів - 4

3.2 Теми лабораторних занять

Теми лабораторних занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми лабораторних занять

Шифри модулів та занять	Назви модулів та теми занять	Обсяг, год.
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	14
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	2
Л 1.1	Первинний інструктаж на робочому місці. Закон України “Про охорону праці” та нормативно-правові акти.	2
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	12
Л 2.1	Дослідження метеорологічних умов в робочих зонах виробничих приміщень	2
Л 2.2	Контроль ефективності роботи вентиляційної установки	2
Л 2.3	Природна і штучна освітленість	2
Л 2.4	Методи і засоби контролю запиленості повітря робочої зони	2
Л 2.5	Дослідження виробничого шуму	2
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	2
Л 3.1	Електробезпека. Дослідження електричного опору тіла людини	2

Самостійна робота

Перелік питань для самостійної роботи

1. Як охороняється праця жінок? Як охороняється праця неповнолітніх?
2. Як здійснюється економічне стимулювання охорони праці?
3. Які є міждержавні нормативно-правові акти з ОП?
4. Спеціальне навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб
5. Як проводиться спеціальне розслідування та ведення обліку нещасних випадків на виробництві?
6. Як проводиться розрахунок аерації?
7. Які є види проектування систем штучного освітлення?
8. В чому полягає суть методів розрахунку штучного освітлення?
9. Як проводиться розрахунок природного освітлення?
10. Що таке ультразвук та інфразвук їх фізико-гігієнічні характеристики?
11. Джерела ультра- та інфразвукових коливань. Як здійснюється нормування та контроль?
12. Що таке електромагнітні поля? Як впливають електромагнітні випромінювання на організм людини?
13. Що таке електромагнітні поля? Як нормуються ЕМП?

14. Як здійснюється захист від електромагнітних випромінювань?

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік основної літератури

1. Лялюк-Вітер Г. Д. Електронний курс “Основи охорони праці”. Сертифікат №000207 від 15.07.22 р. URL: <https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=536>
2. Основи охорони праці [Текст]: лаб. практикум / Г. М. Кривенко, В. Я. Шиманський, Г. Д. Лялюк-Вітер, І. І. Стеліга.- Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2021. - 149 с. URL.: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=471748.
3. Основи охорони праці [Текст]: метод. вказівки / Г.М. Кривенко, І.І. Стеліга, В.Я. Шиманський, Г.Д. Лялюк-Вітер. - Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. – 29 с. URL.: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=471812.

3.2 Перелік додаткової та навчальної літератури

4. Одарченко М.С., Степанов В.І., Черненко Я.М. Основи охорони праці: підручник. Харків: Стиль Издат, 2017. 334с.
5. Ткачук А.І., Богомаз-Назарова С.М. Основи охорони праці. Курс лекцій: навч. посіб. / Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. 156 с.
6. Голінько В.І. Основи охорони праці: підручник / Дніпропетровськ. нац. гірн. ун-т. Дніпропетровськ: НГУ, 2014. 271 с.
7. Семчук Я.М., Воєвідко І.В., Кулик М.П. Охорона праці: навч. посіб. / Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ: Факел, 2010. 408 с. URL.: <https://search.library.nung.edu.ua>
8. Охорона праці в нафтогазовій галузі: навч. посіб. / Ю. М. Герасименко, В. Р. Костянян, М. П. Лінчевський [et al.] ; Лисяний Г. М., ред. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2015. – 304 с. URL.: <https://search.library.nung.edu.ua>

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

9. Конституція України. Дата оновлення 01.01.2020. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
10. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ. Дата оновлення 14.08.2021. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
11. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Редакція від 06.01.2021 URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п#Text>
12. НПАОП 0.00-4.35-04 Типове положення про службу охорони праці. Дата оновлення 14.07.2017. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>
13. НПАОП 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Дата оновлення 14.04.2017. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>
14. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
15. [ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів](#)
16. [ДБН В.2.5-28-2018. Природне і штучне освітлення.](#)
17. [Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу».](#)
18. [Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».](#)
19. [Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».](#)
20. [Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.](#)
21. [Міжнародний стандарт ISO 45001 - Менеджмент системи професійного здоров'я та безпеки.](#)

5 ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: навчальні заняття - лекції, лабораторні, консультації; самостійна робота - вивчення окремих питань тем студентом самостійно, підготовка до відпрацювання занять у разі пропуску; практична підготовка - підготовка до виконання лабораторних робіт; контрольні заходи - тести, контрольні роботи.

При вивченні дисципліни відповідно до наказу №150 від 24.06.2021р. використовуються такі методи навчання, а саме:

МН 1 - словесні методи (МН 1.1 – лекція); МН 2 - наочні методи (МН 2.4 - комп'ютерні і мультимедійні методи); МН 3 - практичні методи (МН 3.3 – лабораторні роботи); МН 17 – дослідницький метод; МН 18 - методи самостійної роботи вдома; МН 19 - робота під керівництвом викладача;

6. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Усі види робіт слід виконувати вчасно, щоб зберігати загальний темп курсу, котрий сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Наслідками пропущених занять без поважних причин, зазвичай, стають додаткові види самостійної роботи (домашня контрольна робота, усна відповідь, тестовий контроль, презентація).

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій - реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання - оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: лекції - 65% семестрової оцінки, лабораторні роботи - 35 % семестрової оцінки.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами двох модульних контролів (колоквіумів) за змістовими модулями та на кожному лабораторному занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Кожне заняття завершується перевіркою знань за допомогою відповідей на завдання. Модульні контролі проводяться у письмовій тестовій формі. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків, самостійної роботи. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 4.

Таблиця 4 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Основи охорони праці”

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
МФО 8 - тестовий контроль засвоєння теоретичних знань ЗМ1: Кл1	25
Контроль засвоєння практичних навиків ЗМ1, в т. ч.:	
Лабораторна робота № 1.1 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 1	5
МФО 8 - тестовий контроль засвоєння теоретичних знань ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4: Кл2	40
Контроль засвоєння практичних навиків ЗМ2, в т. ч.:	
Лабораторна робота № 2.1 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 2	5
Лабораторна робота № 2.2 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 2	5
Лабораторна робота № 2.3 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 2	5
Лабораторна робота № 2.4 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 2	5
Лабораторна робота № 2.5 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 2	5
Контроль засвоєння практичних навиків ЗМ3, в т.ч.:	
Лабораторна робота № 3.1 МФО 4, МФО 7 - поточний контроль по ЗМ 3	5
Разом	100
МФО 1	100

Іспитова оцінка з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Перевід бальної оцінки в залікову здійснюється наступним чином:

Університетська (в балах)	Національна	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно із наказом МО і НУ № 48 від 23.01.2004 р.
90 – 100	Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100 (відмінно)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75 – 89 (добре)
75 – 81		C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
67 – 74	Задовільно	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60 – 74 (задовільно)
60 – 66		E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35 – 59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
0 – 34		F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0 – 34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)